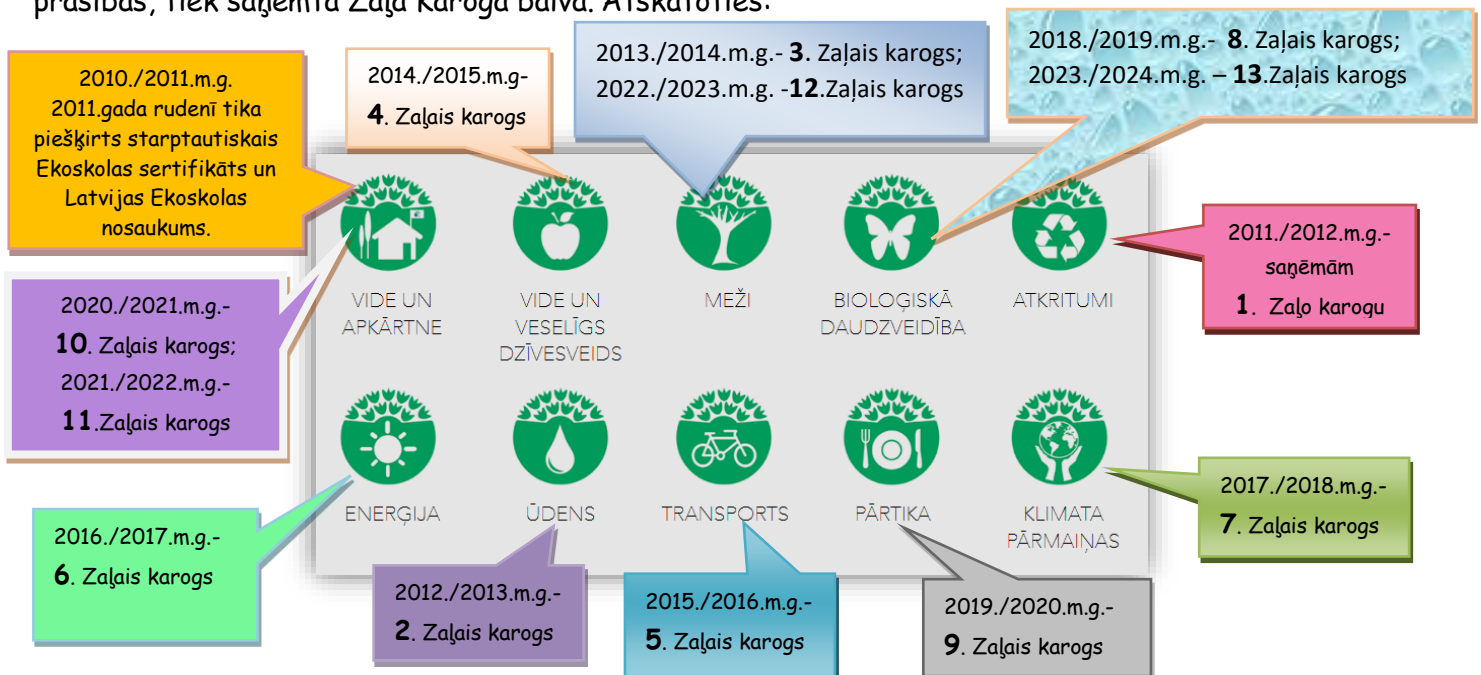

Ekoavīzīte

Mēs lepojamies, ka esam Ekoskola jau 15 gadus! Būtisks Ekoskolu programmas pamats ir koncentrēts darbs par aktuālu vides tematiku. Par sekmīgu līdzdalību programmas aktivitātēs un to prasību pilnīgu ieviešanu, parādot vislabāko sniegumu, ieviešot Ekoskolu programmas prasības, tiek saņemta Zaļā Karoga balva. Atskatoties:

2024.GADA 11.SEPTEMBRIS.

Ir klāt ikgadējā Ekoskolu apbalvošanas ceremonija! Gandarījums par paveikto, prieks par sasniegto ir ikviena klātesošā sirdī! Tika godinātas 195 izglītības iestādes par ieguldījumu vides izglītībā un vides aizsardzībā - 90 izglītības iestādes saņēma prestižo starptautisko Zaļo karogu, 52 - ieguva Latvijas Ekoskolu sertifikātu. Pasākumā bija gan muzikāli sveicieni, gan svinīgas uzrunas, gan programmas aktualitātes. Šis notikums ir svarīgs visām Ekoskolām, jo tas ir apbalvojums ne tikai par sasniegumiem vides aizsardzības jautājumu integrēšanā mācību procesā, bet arī par ikdienas praktiskām darbībām, kas palīdz saglabāt vidi. Jebkurš ieguldījums vides labā ir svarīgs. Mēs lepojamies, ka mūsu ieguldījums vides labā ir novērtēts. Mūsu iestādi šajā pasākumā pārstāvēja skolotāja D.Broka un saņēma jau 14. Zaļo karogu!

2023./2024.m.g. TĒMA „BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA”

ŠAJĀ MĀCĪBU GADĀ BIJA SVARĪGI:

1. Ieinteresēt bērnus iepazīt un izzināt dabas vērtības dažādos līmeņos. Pētīt tuvāko apkārtni un iepazīt dažādas tajā mītošās augu, kukaiņu, dzīvnieku sugas, kā arī iežus, smiltis, akmeņus.
2. Veicināt izpratni par to, kas ir bioloģiskā daudzveidība un kāda ir tās nozīme.
3. Mazināt dzīvesveida ieradumus, kas veicina bioloģiskās daudzveidības izzušanas galvenos iemeslus.

VIDES KODEKSS

Katru gadu svarīga ir apņemšanās, ko vēlamies izdarīt, ko izpētīt, ko uzzināt, ko sasniegt un viens no galvenajiem mērķiem- to veikt kopā ar bērniem, tāpēc pirmais, ko grupās veicam- pieņemam Vides kodeksu.

MIKEĻDIENA "CIK DAŽĀDI!"

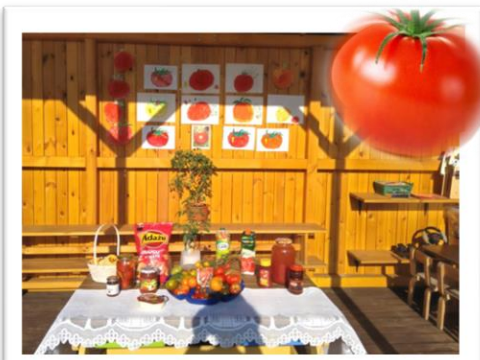
Vislabākais laiks, lai iepazītu bioloģisko daudzveidību, protams, ir rudens. Tāpēc mums radās ideja- Miķeļdienu organizēt citādi! Katra grupa izvēlējās un sagatavoja nelielu izstādi savā laukuma nojumē par izvēlēto dabas velti. Tur bija gan ķirbji un āboli, gan tomāti un

kartupeļi, gan pupiņas un asteres. Bērni nesa uz grupu dārzeņus, ziedus, ogas, kuri aug piemājas dārzos. Paraugi tika pētīti: krāsa, forma, garša, smarža, akcentējot, cik dažādi var būt ķirbji, kartupeļi, cik dažāda lieluma un krāsu pupas, kādas

šķirnes, krāsas, formas, garšas ir tomātiem. Katra grupa savu prezentējamo materiālu izvietoja grupu nojumēs, kur varēja iet

viens pie otra ciemos un visu pētīt, smaržot, salīdzināt un arī garšot. Cik dabā viss ir krāsains, dažāds un interesants!

Bioloģiskā daudzveidība = dabas daudzveidība.

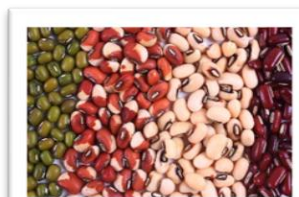
BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA. CIK DAUDZ PAR TO ZINI TU?

Sugu daudzveidība. Sugu daudzveidība ir tas, ko vairums cilvēku saprot ar bioloģisko daudzveidību. Pasaulē ir vairāk nekā pusotra miljona zināmu sugu un ir ļoti daudz sugu, kurām vēl nav dots nosaukums, to kopējais skaits varētu būt starp 5 un 15 miljoniem. Cilvēku darbības rezultātā daudzas sugas ir izmirušas. Aprēķināts, ka pašlaik apmēram 34000 augu un 5200 dzīvnieku sugas ir apdraudētas.

❖ Ģenētiskā daudzveidība. Tā ir daudzveidība sugas ietvaros (augu, dzīvnieku, sēņu, mikroorganismu gēnu dažādība, kas novērojama vienas sugas robežās).

❖ Ekosistēmu daudzveidība. Ekosistēmu veido dzīvo organismu kopa un vide. Tajās pastāvīgi notiek enerģijas aprīte un atjaunošanās. Dabiskā ekosistēma veidojusies dabiski, tās veidošanās procesā nav

piedalījies cilvēks (purvs, upe, mežs, okeāns). Mākslīgo ekosistēmu ir veidojis vai ietekmējis cilvēks (akvārijs, sakņudārzs, parks, tīrums).

❖ Ainavu daudzveidība. Lai gan Latvijā nav sniegotu augstu kalnu, tomēr mums ir pašiem sava bagātība-Latvijas ainavas, kuras ir tik daudzveidīgas! Uz vienu un to pašu ainavu katrs lūkojas citādāk- kāds iedvesmojas no meža, kāds no daudzveidīgās jūras piekrastes ainavas, kāds no purva piedāvātās krāsu daudzveidības.

KĀPĒC BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA IR TIK SVARĪGA?

Bioloģiskās daudzveidības resursi tiek plaši izmantoti daudzās nozarēs: farmācijā, lauksaimniecībā, kosmētikas ražošanā, būvmateriālu ražošanā, dārzkopībā, atkritumu apsaimniekošanā. Skābekli, ko mēs elpojam, saražo augi no oglekļa dioksīda gāzes (CO_2), kas nonāk atmosfērā arī cilvēka darbības rezultātā. Šobrīd oglekļa dioksīda daudzums atmosfērā palielinās un tas izraisa klimata pārmaiņas.

Svarīgs ir arī ūdens. Jo bagātāka ir ūdens ekosistēma un tajā ir vairāk sugu, jo ātrāk un sekmīgāk norit dabiska ūdens attīrīšanās un ekosistēma ir noturīgāka pret piesārņojumu. Bioloģisko daudzveidību nepieciešams ne tikai saglabāt, bet arī palielināt!

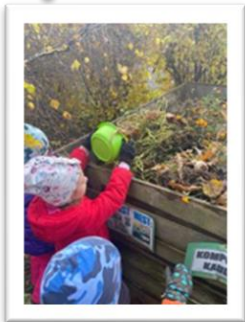
FOTOIZSTĀDE "ES UN JŪRA"

Vai zini, ka Baltijas jūra radusies tikai pirms 10000-15 000 gadiem un ir jaunākā jūra uz mūsu planētas? Baltijas jūras ekosistēma ir ļoti īpaša- ar unikālu floru un faunu, tajā mīt vairākas nozīmīgas sugas (tostarp, cūkdelfīns, menca, lasis). Taču cilvēks, iejaucoties dabas procesos (pārzveja, piesārņojums, klimata pārmaiņas), maina jūras ekoloģisko līdzsvaru. Pēdējo 100 gadu laikā Baltijas jūras stāvoklis ir krasi pasliktinājies. Mums ir jāsaprot, ka šis jautājums ir jāaktualizē! Jūra jāaizsargā! Tāpēc mēs nolēmām organizēt fotoizstādi - katrā grupā bija fotostūrītis, kur bērni no mājām atnesa fotogrāfijas, kurās redzami viņi pie jūras. Nedēļas garumā tās tika pētītas, stāstīti un uzklauti pieredzes stāsti, piedzīvojumi, kā arī daudz runāts par to, ko mēs ikkatrs varam darīt jūras labā.

Katrai grupai
sava mazā
izstāde...

RĪCĪBAS DIENAS "PLANĒTA 1.VIETĀ".

Katrs mēs varam veikt mazu darbu, kas saudzētu vidi. Mēs katru gadu piedalāmies Rīcības dienās, lai veidotu bērnu attieksmi pret dabu. Arī šogad skatījāmies dažādus video par cilvēka dzīvesveida ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, šķirojām atkritumus, lapas bērām komposta kaudzē, samazinājām ēdiena pārpalikuma daudzumu, radošajos darbos izmantojām papīra atgriezumus, taupījām ūdeni. Svarīgākais ir tas, ka bērni saprot, ka viņu nelielie darbiņi palīdz saudzēt dabu un viņi ir dabas

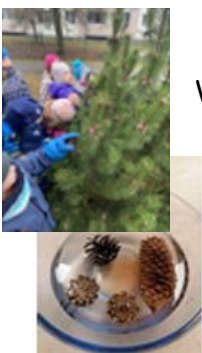
DABAS KRĀSAS RUDENĪ

Laikam nav neviena cilvēka, kuru nesajūsminātu košās rudens krāsas... Arī bērniem bija interesanti pastaigu laikā vērot, analizēt, fotografēt, veikt pētniecisko darbību, secināt, ko var redzēt mežā, un aktualizēt pārmaiņas dabā rudenī. Un silta tēja vislabāk garšo mežā!

EGLES UN PRIEDES, ČIEKURI

Vai zini, no kā sākas mežs? No sēklām. Mežs sākas ar koku sēklām, kuras nez kā izsējas, izdīgst un izaug, ja tās saņem nepieciešamo ūdeni, gaismu un gaisu. Pastaigu laikā bērni veica skujkoku izpēti (smarža, izskats, skuju forma, miza) un salasīja čiekurus, lai tos salīdzinātu, izpētītu un izmantotu gan mācību procesā, gan rotaļās. Taču, kādas tās sēklas izskatās? Kā čiekuru atvērt? Kas sēklas izsēj? To vajag uzzināt!

PUTNI UN SNIEGS

Latvijas teritorijā sastopamas 373 putnu sugas dažādos biotopos, īpaši aizsargājamo sarakstā ir 95 putnu sugas. Visvairāk apdraudētās putnu grupas ir jūras putni, pīles, bridējputni un plēsīgie putni. Šīs sugas ir saistītas ar jūru, lauksaimniecības zemēm, zālājiem un mitrājiem. Mūsu mērķis bija papildināt bērnu zināšanas un izpratni par putniem Latvijā gan siltajā laikā, gan ziemas salā. Tā kā putniem sniegā ir grūtāk atrast barību, nolēmām viņiem palīdzēt un darīt to atbildīgi – regulāri un līdz pat pēdējiem sniegiem.

ZĀĻU TĒJAS UN ĶIPLOKI

Jau kopš seniem laikiem zināms, ka silta tēja ir labākais veids, kā atgūt omulību, sasildīties, ja ir gadījies nosalt vai ārstēties, ja esi saaukstējies. Ārstnieciskās augu tējas Latvijā ir iecienītas – kumelīšu, piparmētru, melisas, pelašķu, mežrozīšu un daudzas citas augu tējas sastopamas ikkatrā mājā, turklāt daudzi šīs tējas audzē savos piemājas dārzos vai podos uz palodzes. Arī mēs ziemas laikā izzinājām dažādas zāļu tējas – gan pētījām, gan smaržojām, gan, protams, arī izgaršojām!

Taču – kā ar ķiploku? Daudzi to neēd, lai gan neviens nešaubās par tā veselību stiprinošajām īpašībām. Ķiplokiem piemīt antibakteriālas īpašības, kas īpaši jānovērtē rudenī, kad sākam šķaudīt un klepot. Svaigi ķiploki uzvar gripas vīrusus! Vitamīnu šajos garšaugos ir maz, toties daudz mikroelementu – kālija, fosfora, sēra un joda. Spēcīgā ēteriskā eļļa rosina apetīti. Lai ko vairāk uzzinātu par ķiplokiem, bērni devās uz "Ķiploku pasauli". Un tagad daudzi bērni nav tik noliedzīgi pret ķiplokiem... tie nemaz nav tik negaršīgi! Un galvenais – veselīgi!

MITRĀJU DIENA – 2.FEBRUĀRIS

Par 2024. gada dzīvotni Latvijā bija pasludināti mitrāji. Mitrāji ir teritorijas, kurās pastāvīgi vai periodiski uzkrājas ūdens. Tie ir purvi, upes, ezeri, strauti, palieņu pļavas, mitri un pārplūstoši meži, jūras piekraste, upju deltas, arī cilvēku veidotas ūdenstilpnes. Tie ir ļoti nozīmīgi gan bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, gan cilvēka dzīvē – nodrošina ūdens attīrīšanu, plūdu regulāciju, mazina klimata pārmaiņas, kā arī ir mājvieta dažādu sugu augiem, putniem un dzīvniekiem. Mēs aktualizējām šo tēmu – atbilstoši bērnu vecumam, katrā grupā notika izglītojošas aktivitātes ar mērķi pievērst uzmanību tam, kā mūsu ikdienas paradumi ietekmē dabas vērtību izušanu.

Apmēram 40 % pasaules augu un dzīvnieku sugu dzīvo vai vairojas mitrājos.

Ar mērķi pilnveidot gan bērnu, gan arī pedagogu priekšstatus tēmas "Bioloģiskā daudzveidība" ietvaros tika izveidotas prezentācijas par iežiem Latvijā, par jūru un tās piekrasti, kā arī par bioloģisko daudzveidību kopumā. Materiāls, kurā bija informācija, attēli, video, atviegloja darbu pedagogiem tēmas izzināšanā.

PĒTĀM ZEMES BAGĀTĪBAS

Pirmsskolas vecums ir lielisks ar to, ka bērniem nepieciešams visu izpētīt, aptaustīt un ar to parotaļāties.

Tāpēc, pēc prezentāciju noskatīšanās sekoja praktiska darbošanās, lai iepazītu tuvākajā apkārtnē pieejamos dabas resursus. Vai Jūs zināt, kā atšķirt mālu no smiltīm vai smilšakmeņa? Un kādas zemes bagātības vispār ir Latvijā?

Latvijā izplatītākie ieži ir: smiltis, grants, māls, dolomīts, granīts un smilšakmens. Ieži veido Zemes garozu. Tie sastāv no minerāliem.

- Latvijā ir lieli dolomīta krājumi. Jau no seniem laikiem to izmanto būvniecībā - no tā ir celtas daudzas pils un baznīcas. Mūsdienās to, galvenokārt, izmanto ceļu būvei, apdares materiāliem. Dolomītu var apskatīt vairāku upju (Daugavas, Ogres, Ventas, Lielupes) krastos.
- Māls ir Latvijā plaši izplatīts nogulumiezis. Tas ir ļoti plastisks iezis. Ja mālu samitrina, to var mīcīt. Taču, ja mālu apdedzina, tas kļūst ļoti ciets. No māla ražo ķieģeļus, traukus un citus keramikas izstrādājumus.

Smilšakmens pie Tūjas

- Smiltis un grants ir visvairāk iegūtie derīgie izrakteņi Latvijā, un tos galvenokārt izmanto ceļu būvē un remontā, dzelzceļu būvē, kā arī betona izgatavošanā.
- Ģipšakmens ir viens no vērtīgākajiem iežiem Latvijā. Visvairāk to izmanto cementa, grīdas un starpsienu paneļu ražošanā, tas nepieciešams arī apmetuma darbiem.

Bērniem tika organizētas keramikas nodarbības, kas dod iespēju radoši izpausties, kā arī iegūt un nostiprināt zināšanas, prasmes, darbojoties ar mālu. Lielāko grupu bērni ar interesi pētīja akmeņus u.c. iežus, salīdzināja tos, izmantoja radošās nodarbībās. Tas paplašināja viņu zināšanas par apkārtnē esošām vienkāršām lietām, raisīja interesi par to izpēti, salīdzināšanu, nosaukumiem, īpašībām (smags, liels, spīdīgs utt). Mazākie bērni izzināja smiltis.

KĀ VEIDOJAS AUGSNE?

Augsne veidojas no sīkām iežu daļiņām, kas ir sajaukušās ar augu atliekām. Vispirms pārveidojas augsnes pamatmateriāls – ieži un tas notiek lietūs, saules, vēja un sala ietekmē. Uz iežiem sāk augt ķērpji, sūnas, augi, kuru atliekas sajaucas ar augsni. Augsne veidojas lēni daudzu gadu laikā. 300 gadu laikā izveidojas apmēram 2,5 cm biezs augsnes slānis. Augsne var būt melna, brūna, sarkana, oranža vai krēmkrāsas.

VAI ATGRIEZIES PAVASARIS?

Bērni pamana mostamies pirmos kukaiņus, tātad... pavasaris klāt! Pavasaris ir laiks, kad putnu čalas dabā paliek arvien skaļākas un melodiskākas, atgriežas gājputni, putni cītīgi sāk meklēt savas ligzdošanas vietas, lai varētu dēt olas un radīt pēcnācējus. Tas var būt kāds koka dobums, var būt kāda droša paslēptuve upmalā, purvā

vai mežā. Putnus var vērot it visur – pie mājas, iemīļotākajā pastaigu takā un citviet. Taču labāk doties tepat uz tuvējo mežu!

Iepriekš Mežezera dienvidu daļā bija šaura, lietūs laikā slidena, vietām pārlietu stāva pastaigu taka. Realizējot projektu, tika izlīdzināts takas reljefs un vairāk nekā 170 m garumā izbūvēta koka laipa. Taču, vislabākais ir tas, ka līdztekus takai ir uzstādīti pieci informatīvie stendi, kas vēsta par Mežezera teritorijā sastopamajiem putniem un to paradumiem. Šeit var noklausīties aprakstīto putnu balsis, noskenējot pie apraksta esošo QR kodu.

Pirms ej dabā, atceries, ka, ja trokšņosi, tad putnus nesaskatīsi!

Šīs grupas bērni bija pagatavojuši putnu būrīti un to uzstādīja mežā. Viņi atnāks vēlāk, lai pārliecinātos, ka tur kāds dzīvo!

PAŠI VARAM, PAŠI DARĀM!

Pavasaris ir darbīgs laiks – laiks sēt un stādīt! Laiks pašiem būt aktīviem un darbīgiem dabas draugiem! Bērni ar lielu aizrautību seko līdz stādu augšanai katru dienu. Tās ir arī zināšanas par augsni, augiem un to kopšanu. Tā ir atbildība, apņemšanās, un ieguldītais darbs vienmēr priecē! Visi zina, ka, lai kas augtu, tam nepieciešams siltums, gaisma un ūdens.

Bērnos jāveido apziņa, cik svarīga un nenovērtējama nozīme ir ūdenim mūsu ikdienā. Organizēto pārrunu, tematisko pēcpusdienu rezultātā bērni saprot, ka ūdens ir dabas resurss, kas jāsargā. Tāpat lielākie bērni, pētot kartes, uzzina, cik pasaulē ir jūru, kas ir okeāns, vai mūsu jūra ir savādāka nekā citas jūras.

Ūdens diena

BIOLOĢISKĀS DAUDZVEIDĪBAS DIENA

Bioloģiskās daudzveidības diena – 22.maijs izstāde, kurā apkopots katras grupas padarītais tēmas ietvaros

22. maijā visā pasaulē tiek atzīmēta Starptautiskā bioloģiskās daudzveidības diena. Bioloģiskā daudzveidība – sugu, dzīvotņu, ekosistēmu dažādība – ir pamats, kas balsta visu dzīvības tīklu pasaulē, taču šobrīd tā ir apdraudēta. A.Briedis, Latvijas Dabas fonda padomes priekšsēdētājs saka: "Domāju, ka daudzi Latvijas iedzīvotāji jau šobrīd

novērtē un rūpējas par bioloģisko daudzveidību, pat, ja termins nav pazīstams. Mēs veidojam dārzus, mīlam pļavas, kopjam bites, rūpējamies par putniem savā pagalmā, sējam košas dobies apputeksnētājiem, izbaudām ainavu. Ikviens var būt bioloģiskās daudzveidības sargs!"

Ko vari paveikt tu bioloģiskās daudzveidības labā?

- Izveido dobi vai palodzes dārzu ar garšaugiem un košiem ziediem apputeksnētājiem un tauriņiem.
- Saglabā dārza vai pagalma stūrī zaru kaudzi vai vecu koku, jo tie dod mājvietu daudzām dzīvajām radībām. Saudzē un aizsargā vecos kokus!

Ko darījām mēs?

- Izveido dārzā dzirdinātavu putniem vai mazu dīķīti abiniekiem. Izgatavo un uzstādi kukaiņu viesnīcu.
- Mauriņā atstāj nenoplautus laukumus, kuros ļauj augiem izziedēt. Vasarā ievāc dabisko pļavu puķu sēklas un rudenī izveido pļavas puķu sējumu savā apkaimē.
- Ejot dabā, vēro sugas, savus novērojumus reģistrē portālā www.dabasdati.lv.

Bioloģiskās daudzveidības dienā organizējam izstādi, kurā grupas citu apskatei izvietoja materiālus, kurus gatavoja visu mācību gadu – par izvēlēto tēmu veiktas izpētes, eksperimentus, praktiskos darbus, radošos darbus utt. Turpmāk šie materiāli būs kā uzskate dažādu tēmu izzināšanai (ķirbis, smiltis, ieži, akmeņi, samtenes, ogas u.c.).

MANA DAŽĀDĀ - VIENĪGĀ LATVIJA

Mūsu iestādes 2. grupa un 3. grupa iesaistījās pilsoniskās līdzdalības projektā "Mana dažādā - vienīgā Latvija", kura mērķis bija sekmēt spēju ieraudzīt un citiem parādīt to, cik dažāda un neatkārtojama ir Latvija, izceļot unikālo un tai raksturīgo. Bērni kopā ar pedagogiem apmeklēja Ragakāpas dabas taku, Lielupi, Misu un Iecavu.

Latvija ir skaista, unikāla un neatkārtojama! Mūsu spēkos ir saglabāt to tik savdabīgu un skaistu nākamajām paaudzēm, ja vien mēs katrs veiksīm mazus, bet būtiskus darbus dabas daudzveidības saglabāšanas labā!

